

Datum
8 juli 2024

verslag

Omschrijving	Standaardisatieraad
Vergaderdatum en -tijd	27 juni 2024, 15.00 uur
Vergaderplaats	Teams
Aanwezig	Martijn Kerkhof, Rijksprogramma Duurzaam Digitale Informatiehuishouding Dick Bunscoeke, Provincie Drenthe en Groningen Marc van Hilvoorde, Ministerie van Financiën Fleur ter Borg, CIO Rijk Afelonne Doek, Nationaal Archief (voorzitter) Geert Leloup, Nationaal Archief (coördinator kennisontwikkeling en -beheer) Frank Smeets, Nationaal Archief (notulist)
Afwezig	Wim van Nunspeet, Centraal Bureau voor Statistiek Arne Bakker, Gemeente Groningen Ella Kok-Majewska, Regionaal Archief Rivierenland Mary-Jose van Overveld, Waterschap Brabantse Delta

1. Mededelingen

Drie leden hebben zich afgemeld. Een lid heeft schriftelijke input aangeleverd. Marc van Hilvoorde geeft aan dat hij voortaan in plaats van Tanja van Burgel deelneemt aan de Standaardisatieraad. De voorzitter deelt tot slot mede dat de gesprekken over de opvolging van Fred van Kan als deelnemer aan dit gremium vanuit de RHC's nog gaande zijn.

Update MDTO: Conform eerdere berichten is MDTO ondertussen aangemeld bij het Forum Standaardisatie met het oog op het verkrijgen van een landelijke 'Pas toe of leg uit'-verplichting. Een eerste check op de basiscriteria heeft inmiddels plaatsgevonden en het gesprek is goed verlopen. Na de zomer volgt de daadwerkelijke toetsingsprocedure, iets later dan gepland wegens de beschikbare capaciteit bij het Forum Standaardisatie. Meer informatie over deze procedure is te vinden op hun website: www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/toetsen-en-aanmelden.

DUTO-Raamwerk - update implementatie: De implementatie verloopt voorspoedig, o.a. door digital spreekuren, een bijzonder populaire koplopersgroep en deelname aan op Archief-, CIO- en OD-dagen in juni. Er is sprake van een positieve dynamiek rondom het DUTO-raamwerk.

Handreiking openbaarheid bij en na overbrenging: Het aanmeldformulier voor de deze handreiking is eind 2022 door de Standaardisatieraad geaccordeerd. Bedoeling van dit kennisproduct is om uniform invulling te geven aan hetgeen in de nieuwe Archiefwet is bepaald m.b.t. openbaarheidsbeperkingen. Deze handreiking heeft door twee factoren vertraging opgelopen: enerzijds de opschuivende ingangsdatum van de Archiefwet, anderzijds de prioriteit die aan het DUTO-Raamwerk is verleend. De conceptteksten worden in juli en augustus gereviseerd door ongeveer tien externe collega's met expertise op dit gebied, die input wordt dan verwerkt en tot slot volgt voorlegging in november. Het doel om een jaar voor inwerkingtreding NAW op te leveren wordt dan gehaald. Het aanmeldformulier voorziet tevens in een module die rollen en verantwoordelijkheden benoemde. De eerste concepten maakten echter duidelijk dat er veel overlap bestond tussen die module en de overige teksten. Rollen en verantwoordelijkheden worden elders goed toegelicht. Een aparte module wordt daarom niet nodig geacht.

Eén lid signaleert het gevoel binnen diens organisatie dat de aanpassing van de openbaarheidsbeperkingen als spannen worden ervaren, zeker in combinatie met de archivering van chatgesprekken en de inkorting van de overbrengingstermijn van 20 tot 10 jaar. Daarop wordt toegezegd om het lid in contact te brengen met de projectleider van dit kennisproduct, zodat dit signaal ook met hem gedeeld en besproken kan worden.

Migratie KIA-platform: De leden worden geïnformeerd over de overgang naar het nieuwe KIA-platform per 1 juli 2024 en de daaraan gekoppelde migratie. De bestaande link naar de KIA-pagina met de stukken van de SRNA zal daarbij nog een jaar blijven functioneren.

De voorzitter kaart vervolgens bij de leden aan dat de agenda afgelopen vergaderingen erg vol is geworden. En dat daardoor meer voorbereidingstijd en steeds strikter agendamanagement vereist is. Dat gaat mogelijk ten koste van belangrijke discussies over inhoud, status en toepassing. Denk bijvoorbeeld aan het verder brengen van een norm na accordering: het bespreken van een 'aanvalsplan' om die norm formele status te geven en de toepassing te bevorderen. Waar is draagvlak het grootste, hoe daar op voortgebouwd worden en via welk gremium et cetera. Mogelijke alternatieven zijn het verhogen van de vergaderfrequentie van drie tot vier maal per jaar en het schriftelijk voorleggen van sommige onderwerpen.

Eén van de leden schaarst zich achter het idee om vaker te vergaderen en herkent de behoefte om onderwerpen verder te brengen binnen de bredere politiek/bestuurlijke context. Een ander lid beaamt dat de voorbereiding een pittige opgave is geworden en dat er meer uit de bespreking gehaald kan worden.

De voorzitter zegt toe om een maand voor de volgende Standaardisatieraad met een voorstel te komen voor een meer efficiënte en effectieve omgang van de volle agenda.

2. Verslag vorige vergadering d.d. 13 februari 2024, - ter goedkeuring

De leden hebben geen opmerkingen bij het verslag.

Vervolgens worden de daarin opgesomde actiepunten doorgenomen:

- De Architectuurschets Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie is opnieuw geagendeerd en daarmee is dat actiepunt afgehandeld.
- De afstemming over het Overheidsinformatiemodel met RDDI heeft nog niet plaatsgevonden. Dat wordt alsnog opgepakt.
- Vraag was of MDTO beschouwd kan worden als een invulling van art. 19 van de Archiefregeling. Dat is zo. Zie ook de desbetreffende uitleg op de website van het Nationaal Archief:
www.nationaalarchief.nl/archiveren/mdto/veelgestelde-vragen#collapse-103985.

Het verslag wordt vastgesteld.

3. Handreiking Behoud en beheer fysiek archief, - ter accordering

De module dephthygiëne is onderdeel van de handreiking Behoud en beheer fysiek archief. Bedoeling is om op dit punt de nieuwe Archiefregeling zo goed mogelijk in te kunnen vullen én uit te kunnen voeren. Een deel van deze module is ook normerend. Het gaat dan met name om een strikte invulling van welke schoonmaakmiddelen gebruikt moeten worden, hoe vaak de schoonmaak uitgevoerd moet worden, en welke gegevens diverse protocollen moeten bevatten. Tijdens de bespreking in de Standaardisatieraad wordt nog benadrukt dat deze module niet alleen relevant is voor archiefinstellingen, maar ook voor archiefvormers die nog blijvend te bewaren fysiek archief beheren. Dat verklaart ook de deelname van de Rechtspraak en het Ministerie van Defensie aan de redactiegroep.

Eén van de leden start met een compliment en geeft aan dat de module een duidelijke uitleg biedt. Wel wordt één punt gemist, namelijk de eventuele aanwezigheid van uit gebruik genomen stellingen en ladekasten in een depot. Dit zijn stofnesten en daarmee een risico. De voorzitter geeft aan dit te herkennen. De inbrenger van de handreiking beaamt dat het een goed punt is en dat de tekst op dit punt aangevuld zal worden.

Een ander lid had schriftelijk enkele punten ingebracht. Ten eerste dat bij de werkwijze van schoonmaken een verwijzing naar het stofzuigen van de rails ontbreekt. Toegelicht wordt dat deze specifieke passage handelt over hoofdpaden en vaste zijpaden, waar geen rails aanwezig zijn. Voorts wordt bij de eisen voor

minimale frequentie en methode reguliere schoonmaak een vermelding van de luchtbehandelingskanalen en stoftunnels gemist. Daarop wordt verduidelijkt dat dit een bewuste keuze is omdat deze voorzieningen erg specifiek zijn en niet altijd in archiefdepots voorkomen. Het vergt bovendien specifieke kennis die niet kan worden verwacht van reguliere schoonmakers. Tot slot wordt gevraagd waarom bij blokkeren van eventuele plaagdieren geen deurborstels worden genoemd. Hierop wordt geantwoord dat de invulling van maatregelen op dit punt aan organisatie zelf is. Maar de tekst zal op dit punt verduidelijkt worden.

De voorzitter vraagt of alle aanwezige leden instemmen met de accordering. Die zijn unaniem akkoord.

Eén lid voegt nog toe terug te willen koppelen naar provinciale inspecteurs. De module zal hun immers helpen bij de toepassing van de nieuwe Archiefregeling. De voorzitter geeft aan hierover ook met de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed te willen schakelen. Tot slot signaleert een lid nog dat het interessant zou zijn om te bekijken hoe deze module ook ingezet kan worden door organisaties wanneer zij beroep doen op externe opslag en bijgevolg opdrachtgever zijn.

4. Handreiking sociale media archivering, - ter accordering

De handreiking wordt opgeleverd in twee fasen, de voorgelegde vier onderdelen vormen de eerste fase. Een van de modules handelt over de afbakening van overheidsinformatie op sociale media: wat is het en hoe verhoudt het zich bijvoorbeeld tot chatberichten. Een belangrijke keuze hierbij is dat ook reacties op berichten van overheidsorganen ook onder de afbakening vallen. Voorst wordt vermeld dat in overleg met de redactiegroep een module met aanbevelingen is toegevoegd, na de constatering dat handvaten voor gebruikers ontbraken. Dit onderdeel bevat concrete aanbevelingen voor o.a. communicatieprofessionals om archivering te vereenvoudigen.

Eén van de leden is van oordeel dat de module met aanbevelingen een nuttige toevoeging is. Wel is de vraag wat de relatie is met het eind 2024 opgeleverde Whitepaper van het project sociale media archivering van RDDI. En het juridisch advies om reacties niet mee te archiveren. Daarop wordt verduidelijkt dat in dit Whitepaper bewust en expliciet van dit advies afgeweken is. En dat deze module daarop voortbouwt. Met als argument dat overheidsinformatie alle informatie omvat die de overheid opmaakt of ontvangt bij de uitvoering van diens taken. En dus ook de reacties op sociale media omvat. Want daar zoeken overheden bewust de interactie met de burger. Vandaar het standpunt dat reacties van burgers gearchiveerd moeten worden, zelfs al is dat ook technisch een uitdaging. Dat vraagt wel dat de overheid duidelijk communiceert over de archivering van sociale media-accounts, wat precies een van de aanbevelingen is.

Een lid vraagt of het überhaupt mogelijk is om deze informatie te archiveren en ontsluiten. Een ander lid antwoordt dat RvIHH (voorheen Doc-Direkt) hier al ervaring mee heeft. Wat de reactie opwerpt dat dat deze ervaring beperkt is tot veiligstellen. De projectleider antwoordt dat nog een module archiverings-

methodes volgt, waarin precies deze uitdaging en mogelijke werkwijzen aan bod zullen komen. Verder aangevuld met een module met praktijkervaringen van vijf organisaties (inclusief het Nationaal Archief) met verschillende methodes en sociale media kanalen.

Een lid vraagt of er bij CIO Rijk nog ontwikkelingen zijn op het gebied van het beleid en de eerder in het kader van het RDDI-project gesuggereerde marktverkenning. Hierop wordt geantwoord dat de uitwerking van beleid op korte termijn geen prioriteit is, maar dat dit ook aan bod kan komen op een op 11 juli 2024 ingepland vervolgoverleg met NA en CIO Rijk. De voorzitter voegt toe dat het goed is als iedereen een overzicht heeft van de initiatieven op verschillende domeinen.

De voorzitter vraagt of de leden de voorgelegde onderdelen willen accorderen: daar stemmen alle leden mee in.

5. Handreiking DUTO-gegevens, ter accordering:

De projectleider geeft toelichting op de voorgelegde startpagina en module 'passende maatregelen', die alle professionals moet helpen om de eerste stappen te zetten bij het duurzaam toegankelijk maken van gegevens.

Een lid suggereert om meer te werken met een volwassenheidsmodel, dat aangeeft waar een organisatie staat en wat nodig is om een hoger niveau te bereiken. Dat idee kan gesignaleerd worden op de startpagina en op termijn zelfs uitgewerkt worden in een nieuwe, aparte module. De projectleider gaat met deze suggestie aan de slag.

Een ander lid beaamt dat het handig is passende maatregelen te formuleren. Maar geeft nog mee een passage over de verhouding tussen overheidsinformatie en gegevens strakker geformuleerd moet worden. De projectleider beaamt dat en zal de tekst op dat punt aanpassen.

Een derde lid merkt op dat de illustratie op de startpagina niet helemaal kloppend is. De evolutie naar gemetadateerde documenten lijkt op wensdenken. En evenmin is duidelijk of het om automatisch gemetadateerde documenten gaat. De voorzitter meent dat deze illustratie niet op punt staat en dus best geschrapt kan worden.

Tot slot wordt door een lid gevraagd op welke wijze passende maatregelen kunnen worden getoetst. De projectleider antwoordt dat gezocht gaat worden naar organisaties die dit hebben gedaan. Daarmee krijgt de module meer invulling.

De voorzitter vraagt of de leden de modules willen accorderen: daar stemmen alle leden mee in. Mits de tekst op basis van deze input aangepast en aangescherpt wordt. En de illustratie geschrapt wordt.

6. Handreiking Archivering in de informatieketen, - accordering

De handreiking sluit aan op een eerdere beleidsverkenning door CIO Rijk, waarbij ook het Nationaal Archief betrokken was. De Standaardisatieraad had in februari 2024 de module 'Verantwoordelijkheid in de keten' wel geaccordeerd, maar daarbij ook een aantal kritische kanttekeningen geplaatst. Daarop is door de projectleider in overleg met de redactiegroep beslist om deze module nog aan te passen. Voorts is zoals beloofd het ketenkompas getest en zal dit instrument op basis hiervan verder verfijnd worden.

Een lid geeft dat de module 'Verantwoordelijkheid in de keten' een stuk duidelijker is geworden en dat de voorbeelden goed zijn. Twee andere leden geven ook hun complimenten.

Een lid vraagt hoe het NA zal communiceren over de inzet van het ketenkompas. De projectleider antwoordt dat dit wel degelijk de bedoeling is, in samenwerking met en met verwijzing naar gebruikers van dit kompas.

De voorzitter vraagt of de leden de voorgestelde aanpassingen willen accorderen: daar stemmen alle leden mee in.

7. (Bijdrage aan) Handreiking wet hergebruik overheidsinformatie (Who) – ter accordering

Voor deze handreiking is geen aanmeldformulier voorgelegd en wijkt ook het daaropvolgende ontwikkeltraject af van de regulier aanpak. Het onderwerp stond namelijk op de ontwikkelagenda voor kennisproducten, maar was nog niet opgepakt wegens de beschikbare capaciteit en de nood aan prioritering. Maar twee factoren verklaren de andere aanpak. Enerzijds de naderende inwerkingtreding van de aangepaste Who (2 juli 2024), die een urgentie en bijhorende dynamiek creëerden. Anderzijds de vaststelling dat ook andere partijen een handreiking omtrent hergebruik beheerden en wilden aanpassen. Daarom is beslist om de handen met diverse andere partijen in elkaar te slaan en onder de hoede van Binnenlandse Zaken en de koepels van decentrale overheden een gezamenlijke handreiking te ontwikkelen. Met een bijdrage van het Nationaal Archief en CIO Rijk voor de onderdelen Archiefwet en duurzame toegankelijkheid.

Een lid merkt op dat er ook veel informatie beschikbaar is via de website van het Kenniscentrum Europa Decentraal (KED) en vraagt hoe dit zich verhoudt tot deze handreiking. Hierop wordt geantwoord dat KED ook betrokken was bij de ontwikkeling van deze handreiking en dus mee de onderlinge samenhang heeft verzekerd. Dezelfde vraag wordt gesteld over de 'Handreiking 2.0' op open.data.overheid.nl, maar die was dan weer niet in beeld. Dit wordt doorgegeven aan en besproken met de partijen die bij deze handreiking betrokken zijn. Met het voorstel om minimaal de verhouding tussen de verschillende handreikingen te verduidelijken.

Een ander lid vraagt hoe deze handreiking zich verhoudt tot de kennisproducten van het NA. Daarop wordt verduidelijkt dat het voornemen was om zelf een handreiking te rond dit onderwerp ontwikkelen. Dat is niet meer nodig omdat dit nu opgevangen wordt door (de bijdrage aan) deze handreiking.

De leden hebben tot 1 juli 2024 om eventuele opmerkingen schriftelijk in te brengen. Maar stemmen voor het overige in met de bijdragen aan deze handreiking.

8. Architectuurschets Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie, – ter bespreking, mondelinge toelichting

Bij de bespreking van de Architectuurschets in de Standaardisatieraad van 13 februari jl. bleek dat er nog onduidelijkheden was over de verhouding tussen deze Architectuurschetsen het DUTO-Raamwerk. Vandaar dat de Enterprise architect van het Nationaal Archief m.b.v een presentatie een toelichting geeft op een drietal vragen:

- Hoe verhoudt de Architectuurschets zich tot het DUTO-Raamwerk?
- Hoe wordt de Architectuurschets gedragen, ook bij decentrale overheden?
- Hoe nu verder?

Hij verduidelijkt dat de Architectuurschets en het DUTO-Raamwerk elkaar aanvullen qua doelen en abstractieniveaus. Beide gaan ook uit van archiveren by design. Het DUTO-Raamwerk wordt gepositioneerd als kennisproduct van het Nationaal Archief (norm). De Architectuurschets wordt gepositioneerd als visieproduct van het Nationaal Archief. Het kan wel zijn dat de visie van de Architectuurschets op den duur wordt uitgewerkt in (aanpassingen aan) het DUTO-Raamwerk. Voorlopig zijn er echter geen gevolgen voor het DUTO-Raamwerk.

Voorts meldt hij dat de visie enthousiast is ontvangen door decentrale overheden. Gesprekken lopen om gezamenlijk tot een visiestuk te komen voor alle bestuurslagen. Dat vraagt naar verwachting minimale aanpassingen van de schets.

Tot slot verduidelijkt hij welke stappen genomen zullen worden om de schets verder te brengen:

- Verdere gesprekken voeren binnen Rijk en met decentrale overheden De voortgang wordt met de Standaardisatieraad gedeeld.
- Verdere betrokkenheid van het NA bij de trajecten waar de Architectuurschets een rol kan spelen.
- Monitoren van de mogelijkheden en momenten om de ambities uit de Architectuurschets kunnen concretiseren in het DUTO-Raamwerk. Een voorstel tot aanpassing wordt zoals steeds vooraf afgestemd met de Standaardisatieraad.

Een lid merkt op dat het verschil tussen de Architectuurschets en het DUTO-Raamwerk nu duidelijk is. Ook de verdere aanpak wordt onderschreven. De getoonde presentatie wordt nog via een nazending gedeeld met alle leden.

9. Aanmeldformulier Handreiking DUTO risicobeoordeling

De projectleider licht toe dat dit te ontwikkelen kennisproduct aansluit bij het DUTO-Raamwerk. Het Raamwerk benoemt bij het nemen van maatregelen dat daarbij een afweging moet worden gemaakt om tot een passend niveau van maatregelen te komen. Een belangrijke manier om dat te doen is het beoordelen van risico's. Dat sluit ook aan bij de nieuwe Archiefwet, -besluit en -regeling. Het betreft dus een methode om risico's te bepalen op het gebied van duurzame toegankelijkheid. De scope richt zich in eerste instantie op bestaande informatiesystemen, maar naar verwachting kan het ook gebruikt worden bij archivering by design.

Een lid geeft aan dat op een eerder moment vanuit CIO Rijk input is geleverd en dat deze correct verwerkt is. Voorts wordt benoemd dat deelname van en delen van best practices door departementen kritiek is voor succes. Daarop wordt gesignaleerd dat een eerste oproep in het Strategisch Beraad van RDDI heel wat mogelijke deelnemers heeft opgeleverd. Ook een presentatie bij een vakgroep van het IPO heeft een toezegging tot deelname opgeleverd.

Een ander lid pleit voor een integrale benadering. De 'business' wordt in de regel niet blij van verschillende vragenlijsten. Eenmalige uitvraag en vastlegging van informatie heeft voorkeur boven versplinterde uitvraag vanuit elk vakgebied. De projectleider beaamt dit punt en signaleert dat in deze handreiking het belang van een integrale aanpak zal worden benadrukt. Met verwijzing naar praktijkvoorbeeld, zoals bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) waar de verschillende I-disciplines heeft samengevoegd. En naar het gebruik van formats van andere vakgebieden. De voorzitter onderstreept eveneens het belang van integraliteit en samenwerking met andere disciplines. De aanpak m.b.t. handreiking Who kan daarbij een inspiratiebron zijn.

Tot slot vraagt een lid wat de verhouding is met de risicoanalyse in de Handreiking Waardering en selectie. Het antwoord daarop is dat het daarbij om een risicobeoordeling gaat die meer toegespitst is op het bepalen van een bewaartermijn voor tijdelijk te bewaren overheidsinformatie. En dat deze risicoanalyse in de toekomst mogelijk nog beter onderbouwd kan worden op basis van deze handreiking. Volgens de voorzitter is het in elk geval goed om aan te geven hoe beide zich tot elkaar verhouden.

De voorzitter vraagt of de leden akkoord gaan met het aanmeldformulier: daar stemmen alle leden mee in.

10. Aanmeldformulier Handreiking archivering algoritmes

Deze handreiking is bedoeld om organisaties handvatten te bieden voor archivering van algoritmes. Mogelijke maatregelen worden bepaald door de impact van het algoritme en de geavanceerdheid van het onderliggende model. Een enkele jaren geleden door het veld ontwikkeld en op KIA gepubliceerd stappenplan zal daarbij als basis dienen. Aangevuld met nieuwe ontwikkelingen meegenomen worden, zoals die op het gebied van (Europese) wetgeving.

Diverse leden en de voorzitter onderschrijven het belang van het thema en van deze handreiking. Ook al zal het een uitdaging zijn, zowel op het gebied van afbakening, volledigheid als inhoud. Een lid roept ook op om in nauwe samenwerking met het veld en op basis van praktijkervaringen aan de slag te gaan.

De voorzitter vraagt of de leden akkoord gaan met het aanmeldformulier: daar stemmen alle leden mee in.

11. Afsluiting

De voorzitter sluit af met twee vragen omtrent de volgende bijeenkomst:

- Hebben de leden bezwaar om deze op 14 november geplande bijeenkomst te verplaatsen naar een latere datum eind november? Daar is geen bezwaar tegen. Een concreet datumvoorstel volgt vanuit het NA.
- De mogelijkheid om fysiek bijeen te komen. Hetzij in Den Haag, hetzij meer in het centrum van het land. Een mogelijke locatie zal nog uitgezocht en aan de leden voorgelegd worden.